

LBRIS

We know
books

**FOTBAL
MINUT
CU
MINUT**

OVIDIU BLAG

Prefață de Ovidiu Pecican

CUANTIO

București

2023

În deschidere	7
Cuvânt-înainte	13
ZEII MICROFONULUI	
Trei dintre pionieri: Minoiu, Soare și Mureșanu-Moalfă	17
Victor Tudor Popa a inventat expresia „ninsoarea ploilor”	58
Ion Ghiță a adus și el Glorie Buzăului	81
Corneliu Mihăilescu , omul din porto-franco	95
Răzvan Apostolescu , cel care l-a intervievat pe Michel Platini cu Ion Țiriac pe post de traducător	106
Tiberiu Tudor : „Nu îmi pot imagina viața fără radio”	119
Cătălin Cîrnu : „Fotbal minut cu minut rămâne un reper istoric”	132
Radu Antofi la microfon, o carte câștigătoare pentru ascultător	142
Viorel Grigoriu , licențiat în sport, cu carnet de antrenor și profil de învingător	152
Dumitru Graur : „Atâta vreme cât va exista pe lume sport, vor exista și comentatorii lui”	159
CONDUCĂTORI DE CLUB	
Romeo Pașcu : „Am învățat să plâng cu un ochi și să râd cu celălalt”	177
Tiberiu Petriș : „Eu sunt inginer și cu asta m-am ocupat toată viața, am construit”	185
ARBITRI	
Dan Dragoș Crăciun , un doctor care se tratează de singurătate	201
Viorel Anghelinei doar antrenor nu a fost.	
În rest, le-a făcut pe toate foarte bine	208

Mircea Lucescu: „Noi suntem creația visurilor noastre” 219

FOTBALIȘTI

Helmut Duckadam. A trăit și în uitare, nu doar în neuitare 235

Gavrilă Balint: „Am călătorit atât de mult în viața aceasta
doar ca să mă pot întoarce acasă.” 248

Cristian Dulca: „Cancerul mi-a dat un pumn în plină figură,
apoi un upercut. Dar eu am rămas în picioare, neclintit” 267

Marcel Răducanu: „Cel mai bun din RSR a fugit în RFG”... 282

TREI DINTRE PIONIERI: MINOIU, SOARE ȘI MUREȘANU-MOALFĂ

Despre primii oameni ai emisiunii *Fotbal minut cu minut*, despre „pionieri”, s-a scris mai puțin, dacă nu chiar deloc. Așa cum declara Ion Ghițulescu, într-un interviu pe blogul lui Răzvan Toma, apariția acestei emisiuni a fost legată de Octavian Paler (pe atunci vicepreședintele Radioteleviziunii) și de un alt om de cultură, Ioan Grigorescu. Cei doi au sprijinit ideea lui Ion Ghițulescu, aceea de a transmite meciuri în direct la radio, astfel încât, în 1965, emisiunea avea să debuteze în eter, chiar cu inițiatorul pe post de coordonator.

Apoi, pe acest post de coordonare aveau să evolueze Gheorghe Minoiu, Nicolae Soare și Ioan Mureșanu-Moalfă. Primul dintre ei muncea, înainte de a ajunge la microfonul de coordonator, la secția agrară a radioului național, un loc care nu i se potrivea, după propriile mărturisiri, pe care i le-a împărtășit chiar lui Ion Ghițulescu. A cochetat apoi cu transmisiunile de pe stadion, dar acolo, emotiv fiind, nu reușea să țină un anumit ritm, astfel încât a fost desemnat să rămână în redacția sport și la postul de coordonator, ultima ipostază consacrandu-l definitiv în mentalul colectiv al celor care urmăreau cu asiduitate emisiunea *Fotbal minut cu minut*.

După ce Ion Ghițulescu s-a retras de la coordonarea emisiunii, pe care a asigurat-o cu devoțiune între 1965 și 1971,

la această „catedră” s-au succedat cei din celebra tripletă Gheorghe Minoiu, Nicolae Soare și Ioan Mureșanu-Moalfă.

Primul dintre ei a ajuns personaj public pentru că, în limbajul de zi cu zi, oamenii foloseau sintagma „Minoiu, minutul și scorul”, asta însemnând, în accepțiunea lor, un soi de a spune: „Hai, zi-mi pe scurt ce ai de spus, nu te lungi!”. Și, drept consecință, într-o banală stație de autobuz, de exemplu, puteai auzi un dialog între doi amici ce se întâlneau, în care unul dintre ei spunea: „Salut, Ionică, hai, zi-mi minutul și scorul”... Și astfel, în mod paradoxal, Gheorghe Minoiu, cel care nu s-a potrivit deloc în haina de comentator, a ajuns pe buzele tuturor românilor, precum marile vedete.

Și cine altcineva decât acest guru, Ion Ghițulescu, să se fi potrivit mai bine pe post de deschizător de drumuri pentru o astfel de emisiune, de largă respirație națională? El, desigur, pentru că Ion Ghițulescu a fost și cel care a transmis, pe 21 iulie 1969, momentul în care a pășit pe Lună primul om, Neil Armstrong. El, Ion Ghițulescu, cel care a „nășit” generații întregi de comentatori, trimițându-i în „focul luptei” la microfonul emisiunii *Fotbal minut cu minut*. *Fotbal minut cu minut* a devenit o adevărată școală jurnalistică, pentru că, dacă trecem în revistă mărturiile comentatorilor care s-au succedat la microfonul acestei producții, mai toți spun că această emisiune a fost rampa lor de lansare și că se raportează cu emoție la ea.

Din amintirile celor care au pășit în redacția sport a Radioului Național ne putem imagina cum arăta acel spațiu: o mână de ziariști îmbrăcați elegant, în costum, așezați la mesele lor de lucru, formând, la telefoanele fixe, câte un număr cu care apelau jucători sau grupări sportive, pentru a culege informații pentru știrile care urmau să fie redactate.

Și-acolo, în mica redacție, se întâmpla să sosească și alți ziariști, poate din presa scrisă, care întregeau peisajul dezbătând, împreună, tot ce mișcă în sportul românesc. Se prea poate să fi existat și câte o sticlă cu lichid transparent, din care se sorbeau alene guri mici, menite a stârni inspirația atât de necesară unor vajnice întreprinderi gazetărești.

Acolo, în acel spațiu, aveau să pășească mai apoi, rând pe rând, cei care au încheiat formula originară a emisiunii *Fotbal minut cu minut*, mare parte corespondenții locali ai Radiodifuziunii Române, o metamorfoză pusă la cale de același Ion Ghițulescu, din nou pe post de artizan. Iar după aceștia au urmat ceilalți, „juniorii”, cum ar veni, cei care au trecut prin furcile caudine ale unor examene cu supraveghetori atenți și exigenți, coordonați de omniprezentul Ion Ghițulescu.

Și așa, rând pe rând, echipa emisiunii *Fotbal minut cu minut* s-a lărgit, încheșat și desăvârșit.

În ceea ce privește lotul, acesta a fost întocmit din corespondenții locali ai Radioului Național, metamorfozați în crainici sportivi, iar mai apoi au avut loc adevărate concursuri pentru ocuparea acestor posturi. Printre primii comentatori au fost Victor Tudor Popa, Grigore Ilisei, Sebastian Domozină, adică oamenii din Cluj, Moldova și Oltenia.

Apoi, unul după altul, au apărut Nicolae Secoșan, Dan Voicilă, Teodor Mateescu și întreaga pleiadă de oameni ai emisiunii *Fotbal minut cu minut*.

Cei care au dus mai departe făclia se raportează cu deosebit respect la pionieri, recunoscându-le aura de inși bine pregătiți profesional, oameni de la care au avut de învățat, oameni care, chiar și atunci când se dovedeau drastici, inflexibili, autoritari, aveau un soi de grijă părintească pentru cei pe care îi dojeneau. Răzvan Apostolescu, de exemplu, unul dintre cei veniți în echipă printre primii după

Revoluție, chiar a subliniat acest lucru, spunând că, oricât ar fi ei de buni, cei din generația „de după” nu s-au comparat niciodată cu cei „*vecchio*”, pe care îi consideră unici.

Și, derulând pe repede înainte file din cartea de vizită a lui Ion Ghițulescu, parcă Răzvan Apostolescu spune ceva. Nu de alta, dar Ion Ghițulescu a comentat aproape 50 de ani fotbal la microfonul Radiodifuziunii Române, timp în care a fost prezent la 750 de meciuri, a adunat 7 participări la Jocurile Olimpice și 3 la Campionate Mondiale de fotbal.

Ion Ghițulescu a avut mână bună și la stabilirea tripletei care avea să îi continue munca de la coordonarea emisiunii *Fotbal minut cu minut*. L-a găsit potrivit pe Gheorghe Minoiu, cel închis în sine însuși, un introvertit, dar cu o putere de muncă ieșită din comun. Minoiu era meticulos, tenace, „bun încasator” atunci când venea vorba să ia bobârnace din partea celor de la cenzură, Nicolae Soare, exact cum bine îi spune numele, un tip deschis și plin de sollicitudine, și Mureșanu, de asemenea un om dedicat meseriei și foarte potrivit pentru munca aceasta de coordonare.

În fapt, în afară de Nicolae Soare, care avea veleități de comentator, și chiar a fost un comentator foarte bun, ceilalți doi și-au găsit în munca aceasta din redacție adevărata vocație. Ioan Mureșanu se spune că era foarte bun la comentariu, dar doar la cel de rugby, pentru că fusese jucător în tinerețe. Iar despre Gheorghe Minoiu se poate spune că era un artist al rubricilor, pentru că, în acele vremuri, asta era o artă să știi să faci rubrici de atletism, baschet, handbal, lupte, box și așa mai departe.

Despre acest trio de studio, despre care s-a scris atât de puțin, Minoiu, Soare, Mureșanu, am cules date de la cei care i-au cunoscut și care și-au arătat disponibilitatea de a ne ajuta în acest demers. De asemenea, în amintirile lor,

LBRIS

We know
books

aceștia evocă și alte nume de pionieri ai emisiunii *Fotbal minut cu minut*.

Intenția declarată și susținută cu ajutorul celor care au făcut parte din această familie a celebrei emisiuni radio a fost aceea de a reda publicului (nostalgic sau foarte tânăr, care nu a fost martor al acelor vremuri) parfumul deosebit al transmisiunilor. Pentru că momentul în care intra în eter emisiunea *Fotbal minut cu minut* coincidea cu un soi de conectare a întregii României la aparatele de radio. La puținătatea transmisiunilor în direct din acele vremuri, emisiunea *Fotbal minut cu minut* era excepția. Pe de altă parte, toți ochii, dar mai ales urechile, erau pe acei crainici ai vremii, să nu le iasă vreo „perla” sau vreun „porumbel” pe gură. Cenzura, autocenzura, stresul, problemele tehnice, toate treceau în plan secund. Nu de alta, dar la rampă ieșea Emoția... Această emisiune aducea ingredientul esențial al vieții, emoția. Odată creată și transmisă, aceasta asigura succesul fără tăgadă al acestei emisiuni.

Într-un articol semnat Dan Filoti, pe welovesport.ro, autorul spune, imediat după lansarea primului volum al cărții *Fotbal minut cu minut*:

„Fotbal minut cu minut e o epocă, o eră, un mit. Nu va dispărea niciodată, iar cartea nou-apărută vine să o fixeze din inimi în biblioteci și înapoi. Acum, când fotbalul se conjugă în 4K, când PlayStationul te face să confunzi realitatea cu virtualul, când dolby-sorrundul îți aduce în case șiretul care lovește mingea... fără șiret, nu ar fi deloc rău ca micii microbiști să fi cunoască pe «înaintașii» fenomenului. *Fotbal minut cu minut* e cartea despre mituri și legende” (Clipe nepereche petrecute cu „Fotbal minut cu minut, 24 mai 2022”)

Iar Cătălin Mureșanu, într-un articol din 2 mai 2020, apărut în ProSport (Liga 2.ro), cu titlul:

„Glasul fotbalului de altădată. Anii au trecut minut cu minut. Tur de orizont cu Ghițulescu, Secoșan, Teoharie Coca Cosma, Ilie Dobre și Mateescu”, consemnează cuvinte de pus în ramă rostite de către Nicolae Secoșan, crainicul frenetic al Timișoarei, despre această emisiune nepereche:

„*Fotbal minut cu minut* a fost o eliberare din chinul zilnic pe care-l trăia societatea în acele vremuri, respiram un alt aer, o supapă de scăpare din tot ce se întâmpla. Veneam în întâmpinarea oamenilor și le aduceam ascultătorilor evenimentele stadionului, toate informațiile, nu numai comentariul meciului. Oamenii, de la antrenori, conducători, jucători, spectatori, ne primeau cu, să spunem așa, multă grijă. Cu atenție, respect. Toți știam că suntem acolo să împărtășim isprava lor”.

Gheorghe Minoiu, așa cum mi-l amintesc eu, avea bunul obicei de a începe emisiunea cu derularea rezultatelor din Divizia B și cu menționarea vârfului clasamentelor acestora, astfel încât acest lucru se constituia într-un preambul perfect pentru ceea ce avea să urmeze. Ideea nu era rea deloc, pentru că foarte mulți ascultători din țară se raportau la echipele din localitățile mai mici și era un foarte bun prilej să afle ce s-a întâmplat în intervalul orar 11:00-13:00, cel al desfășurării meciurilor din Divizia B.

Și, pentru că am consemnat aprecierea făcută de Nicolae Secoșan în legătură cu acest parfum nobil al emisiunii *Fotbal minut cu minut*, am făcut apel la memoria sa pentru a ne vorbi despre Gheorghe Minoiu.

„Bebe Minoiu și-a găsit locul la coordonare, acest lucru este cert. Ion Ghițulescu, cel care ne-a nășit pe mai toți cei care am comentat aceste meciuri, aruncându-ne direct în apă, să înotăm, n-a reușit același lucru și cu Minoiu. A încercat, țin minte că la început de tot am fost chiar în această formulă la un

meci, Ghițulescu, Minoiu și cu mine. Ghițulescu așa obișnuia: te lăsa și pe tine, te mai lăsa un pic și, dacă te descurcai, te lăsa mai mult pe tine să vorbești, acela fiind semnul suprem că ai confirmat încrederea. Cu Minoiu însă nu i-a reușit încercarea, pentru că Bebe era cam emotiv, țin minte că s-a blocat de tot, și-a dat chiar căștile jos, așa că toată lumea a înțeles că nu era locul lui la comentariu. În schimb, de cum a ajuns la coordonare, lucrurile s-au schimbat de la cer la pământ. Fire meticuloasă, avea niște obiceiuri din care nu ieșea. Carnet cu pătrățele, coloane doar de el știute unde nota tot: cornere, cartonașe galbene, golurile, marculatorii, linia de clasament, tot nota. Își pregătea aceste notițe înainte de meci, cu o meticulozitate ieșită din comun. Practic, în acele căsuțe, la început goale, intrau, pe parcursul relatării meciurilor, tot felul de semne, puncte colorate, doar de el știute, care, adunate, dădeau la sfârșit statistica meciului?

Despre această încercare a lui Gheorghe Minoiu de a comenta, Ilie Dobre (cel mai premiat comentator de radio din România, autor a 48 de cărți, primul român care a stabilit 10 recorduri mondiale omologate de World Record Academy, care, în 2014, i-a acordat și premiul „Omul Anului în Media”, pentru promovarea sportului, a valorilor morale, a fairplayului și a valorilor sociale în sport) își amintește: „Era de-al meu, cum se spune, din Drăgășani. Pe asta m-am și bazat puțin când m-am prezentat în redacție să îi spun cât de mult îmi doresc să ajung la secția Sport a radioului. Dar atunci a fost și primul moment în care mi-am dat seama ce om corect se află în fața mea și ce om corect se află într-un post-cheie al radioului. Mi-a spus ceva de genul: «Ce crezi, băiete, că e ușor aici? Și să crești o roșie sau un pătrunjel e greu, trebuie să te pregătești pentru acele lucruri, să înveți, să încerci și apoi de-abia o să îți iasă o roșie și un pătrunjel. Așa și aici, la radio. Du-te, scrie, perfecționează-te, prezintă-mi ce ai scris și mai discutăm».

Deci, n-a fost ușor cu Minoiu, pentru că era de o exigență maximă. Ceea ce, pot spune, m-a ajutat. De fapt, așa m-a ajutat, punându-mă la treabă. Și locul lui era, în mod evident, în redacție. Pentru că la un meci Elveția-România, îmi amintesc, a fost trimis în Elveția să comenteze. Și, în minutul 7, s-a blocat. Efectiv și-a dat căștile jos și nu a mai putut articula niciun cuvânt. Când a fost întrebat mai apoi ce a pățit, a spus că, în momentul în care l-a văzut pe regele Mihai în tribună, nu a mai putut scoate niciun cuvânt. Noroc că a preluat microfonul Radu Urziceanu, care a dus transmisiunea la bun sfârșit, cu brio”.

Exista, pentru această poziție de coordonator, o presiune suplimentară, dictată de către cei care se ocupau cu partea de cenzură în radio, astfel încât nu era deloc ușor să faci față acestei presiuni, duminică de duminică și uneori chiar și la începutul săptămânii ce urma acelei duminici. Nu de alta, dar oalele se spărgeau, cum altfel, și în capul coordonatorului, dacă, nu-i așa, cei de la cenzură observau lucruri care nu cadrau cu politica de atunci.

Despre această fațetă, Nicolae Secoșan spune: „Era un fel de chin la care era supus Bebe Minoiu. Dar el era un ins inteligent, cam simțea dacă un crainic sau altul se pregătea să spună ceva ce n-ar fi convenit și știa atunci să întrerupă legătura sau să vorbească peste el, ca să estompeze ideea. Oricum, nu îi era deloc ușor. Nemaivorbind de perdafurile pe care și le lua după meciuri, când și când, dacă se mai întâmpla ca ăloră de la cenzură să nu le convină ceva. Aveam un șef de secție pe atunci, unul Nicolae Cristoloveanu, de la el ne încasam castanele după câte-o vorbă spusă în plus. Dar Bebe Minoiu știa întotdeauna fie să ne ia apărarea, fie să aplaneze povestea, astfel încât să nu fim sancționați sau să ni se ia dreptul de a mai comenta o etapă sau mai multe”.

La rândul său, Ilie Dobre adaugă: „Ce să mai vorbim, Gheorghe Minoiu era croit pentru această calitate, de coordonator. Este o legendă a radioului, avea un timbru catifelat, un profesionist desăvârșit. Iar partea de exigență mi-a plăcut cel mai mult. Să-mi spui direct în față că aici e post public, băiete, nu oricine vine să comenteze, pe mine m-a impresionat. Însemna că e foarte responsabil de ceea ce face și ce decide, or, asta o făcea doar în folosul ascultătorilor. Apoi, avea o generozitate ieșită din comun. Știa să dea legătura cât se putea fiecărui comentator, să le acorde timp egal, să nu aibă simpatii prost înțelese, în sensul de a-l favoriza pe unul sau pe altul, simțea fazele, era obiectiv, corect, asumat, un om deosebit. Iar ceea ce mi-a spus acolo, atunci, că nu oricine de pe stradă vine la comentariu, avea să se adeverească atunci când nu el de unul singur m-a examinat, ci o întreagă comisie, din care făceau parte el, Ion Ghițulescu, Dan Voicilă, Eftimie Ionescu, Cristian Țopescu, așa că atunci mi-am dat seama ce am realizat, la rândul meu, prin a fi acceptat de către acești adevărați profesioniști”.

De felul său, Gheorghe Minoiu nu era un vorbăreț. „Un taciturn. Așa era Bebe. Un introvertit, de asemenea. Dar un profesionist sută la sută. Nu e puțin lucru să simți momentele când trebuie să dai legătura pe un stadion sau pe altul. Ei bine, el le simțea. Nu insista la un meci de 3-0, ci se concentra pe partidele unde exista echilibru, tensiune, dramatism, plus că intuia bine momentele de grație, acelea în care se marca gol, astfel încât, de foarte multe ori, s-a întâmplat să aibă inspirația de a da legătura pe un stadion, iar în minutele în care acel crainic rămânea în direct se și marca. Asta era satisfacția supremă și pentru comentator, să prindă golul în direct. Iar pentru Minoiu, de asemenea, era o confirmare că e priceput”, a spus Secoșan.